

Študentská vedecká aktivita

Identifikácia hlavných problémov rozvoja cestovného ruchu v regióne PIENINY

Veronika Mihalovičová

Lucia Melišová

Tomáš Gustiňák

Sekcia: Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania

Konzultant: doc. Ing. Jana Kučerová, PhD.

Banská Bystrica

2013

Obsah

1.	Pieninský národný park	3
1.1.	Červený Kláštor.....	5
1.2.	Spišská Stará Ves	6
1.3.	Stará Ľubovňa	7
2.	Súčasná prezentácia regiónu.....	8
2.1.	Mních Cyprián.....	10
2.2.	Destinačný manažment.....	10
3.	Štatistické ukazovatele.....	12
4.	SWOT analýza.....	14
4.1.	Dopravná dostupnosť	14
4.2.	Prírodné zdroje	15
4.3.	Kultúrno-historický potenciál	15
4.4.	Podujatia.....	16
4.5.	Inštitucionálny rámec	16
4.6.	Marketing cestovného ruchu	16
4.7.	Produkty cestovného ruchu	17
4.8.	Príležitosti.....	17
4.9.	Ohrozenia	17
5.	Zhrnutie základných problémov rozvoja cestovného ruchu v regióne	18
	Zoznam použitej literatúry.....	20
	Prílohy	21

1. Pieninský národný park

Pieninský národný park (PIENAP) je rozlohou najmenší národný park na Slovensku. Je v poradí druhým najstarším parkom a nachádza sa na hraniciach s Poľskom. Preteká ním rieka Dunajec, ktorá je známa splavmi na pltiach.

Územie Pienin bolo vyhlásené za národný park v roku 1967, ale už v roku 1932 bola vyhlásená prielomová dolina Dunajca s priľahlými lesmi za Slovenskú prírodnú rezerváciu v Pieninách. Spolu s poľským Pienińskim Parkom Narodowym bola súčasťou prvého medzinárodného parku v Európe. Pieninský národný park (PIENAP) so sídlom v Červenom Kláštore má rozlohu 3750 ha, jeho ochranné pásmo má 22 444 ha a tvorí ho celé územie Zamaguria. Z celkovej rozlohy tvoria 9 km² lesy, ktoré dopĺňa jedinečná poľnohospodárska krajina.

Pre PIENAP je typický veľký počet rôznych druhov endemitov, napríklad králik Zawadzkeho, púpava pieninská, arábkachochlíkatá a rebrica horská sibírska. Súčasťou druhovo pestrej fauny je 766 druhov motýľov, 99 druhov mäkkýšov a vyše 200 druhov stavovcov. Na bralách a lesných chodníkoch je možné vidieť rysa ostrovida, vo vodách Dunajca zasa loviť vydra riečnu (www.slovakia.travel).

Územie Pienin sa člení na tri časti Czorsztynske Pieniny sa nachádzajú v západnej časti Pienin a tiahnu sa od Zelených skaliek až po sedlo Szopka. Centrálna časť Pienin sa nachádza po oboch stranách Dunajca. Z poľskej strany je ich časťou známy masív Troch korún a Sokolice. Na slovenskej strane ich tvorí hrebeň Kláštornej hory, Holice a Haligovských skál. Malé Pieniny tvorí široký hrebeň štátnej hranice nad obcou Lesnica, ktorý sa tiahne až po sedlo Rozdiel nad obcou Litmanová. Ich dominantou je najvyšší vrchol Pienin Vysoké skalky (1 050 m). Súčasťou Pieninského národného parku a jeho ochranného pásma sú aj maloplošne chránené územia (www.muzeumcervenyklaster.sk).

Navštíviť sa odporúča najvyšší vrch Tri koruny (982 m. n. m.) ležiaci na poľskej strane parku. Podľa legend názov Tri koruny dostal pri príležitosti podpisovania mieru v priebehu tridsaťročnej vojny. Mierovú zmluvu mali vtedajší traja králi spečatiť zakopaním svojich korún na vrchole tohto vrchu. Iní tvrdia, že názov je jednoducho odvodený podľa tvaru vrcholu, pretože najvyššie tri skaly sú viditeľne oddelené.

Komplex vápencových skál Haligovské skaly láka početnými jaskyňami a dutinami. V skalách sú viaceré chodby, dutiny a jaskyne. Najznámejšia jaskyňa je Aksamitka v Červenej skale, Brestová diera pri Bielej skale a asi 30 m dlhá Zbojnícka jaskyňa pod Hrubou skalou,

ktorú poznáme podľa 5 m vysokého skalného okna nazývaného Zbojnícka brána. Menšie dutiny a jaskyne sú zvyškami väčších podzemných priestorov, ktoré sa zavalili. Jaskyne boli známe miestnemu obyvateľstvu už v rannom stredoveku (www.pieniny.sk).

Významnou atraktivitou oblasti na poľskej strane je Hrad Niedzica. Zaujímavosťou tohto hradu, okrem bohatej histórie, je nález oloveného púzdra dňa 31. Júla. Toto púzdro obsahovalo remienky so záhadnými uzlíkmi, ktoré pripomínali uzlíkové písmo Inkov (quipu). Údajne sa jednalo o testament Inkov. V testamente mali byť informácie o poklade Inkov. Neskôr sa objavili v novinách aj ďalšie správy o výpravách za rozprávkovými pokladmi v peruánskom jazere Titicaca. Momentálne je na hrade umiestnené regionálne národopisné múzeum, takisto hrad umožňuje ubytovanie a nachádza sa tu kaviareň v hradnej pivnici a reštaurácia v hradnej jedálni (www.spisskastaraves.sk).

Jedným z hlavných dôvodov návštevy Pienin je príroda PIENAP-u. V tejto oblasti sa nachádza veľké množstvo rôzne náročných turistických trás. Oblíbenou turistickou trasou je napríklad prielom Dunajca na Haligovské skaly. Ide o okružnú turistickú trasu s východiskovým aj cieľovým bodom v Červenom kláštore. Spolu zaberie 4 hodiny 45 minút a turista zdolá prevýšenie 424 m. Je to stredne náročná takmer celodenná túra. Prvý úsek po Lesnicu je nenáročný, až vychádzkový. Od Lesnice sa výlet stáva obtiažnejší kvôli strmšiemu výstupu na hrebeň Haligovských skál. Orientácia v priestore je bezproblémová.

Príklad turistickej trasy s východiskovým aj cieľovým miestom vo Vyšných Ružbachoch je aj napríklad trasa na Veterný vrch. Spolu trvá turistika 4 hodiny 45 minút a návštevník zdolá prevýšenie 484 m. Ide o stredne náročnú poldennú túru s nevelkým prevýšením. Na čistinách a rázcestiach treba pozornejšie sledovať turistické značky. Na trase nie je nijaké turistické zariadenie s možnosťou občerstvenia alebo núdzového úkrytu.

Turistická trasa s cieľovým miestom v Starej Ľubovni je trasa Z Nižných Ružbách do Starej Ľubovne. Trasa trvá 4 hodiny 15 minút a návštevník zdolá prevýšenie 335 m. Je to stredne náročná poldenná túra s nevelkým prevýšením. Vede turisticky málo navštevovaným územím, prevažne lesom.

V zime je v oblasti možnosť lyžovať v dvoch lyžiarskych strediskách, v obci Litmanová (SKICOMP FAKĽOVKA) v obci Jazersko (SkiJazersko). (<http://www.pieniny.sk>).

Východiskovými bodmi Pienin sú obce Červený Kláštor, Spišská Stará Ves alebo mesto Stará Ľubovňa.

1.1. Červený Kláštor

V roku 1319 daroval magister Kakaš obec Lechnica mníchom zo Skaly (dnešné Kláštorisko v Slovenskom raji), aby si v blízkej Doline sv. Antona postavili kartuziánsky kláštor. Keďže kláštorné budovy boli údajne postavené z červených tehál, začali ho nazývať Červený kláštor.

Červený kláštor je jedinečný kultúrno-historický objekt, ktorý má významnú polohu priamo pod vrchom Tri koruny. Kláštorný komplex bol úspešne reštaurovaný v rokoch 1956 až 1966. V súčasnosti sa na území kláštora nachádza múzeum. Základným poslaním múzea je na základe prieskumu a vedeckého výskumu zhromažďovať, vedeckými metódami zhodnocovať, ochraňovať, odborne spracovávať, využívať a sprístupňovať zbierkové predmety a dokumentárne a archívne materiály viažuce sa k histórii, pôsobeniu a hmotnému a duchovnému posolstvu Kláštora kartuziánov v obci Červený Kláštor a v sídelnom regióne Horného Spiša - Zamaguria v kontexte histórie, pôsobenia a hmotného a duchovného posolstva rádu kartuziánov a rádu kamaldulov na území Slovenska a Európy a stredovekých kláštorov a mníšskych rádov na území Slovenska.

Prevádzkovateľom kláštora a Múzea Červený Kláštor je na základe zmluvného vzťahu s Pamiatkovým úradom SR od 1.1.2008 nezisková organizácia CYPRIAN, n.o., NKP Kláštor kartuziánov, Pod lipami č.20, 059 06 Červený Kláštor (štatutárny zástupca - PhDr. Milan Gacík, riaditeľ n.o a múzea, Ing. Daniela Bardúnová, predsedníčka Správnej rady CYPRIAN, n.o.) (<http://www.muzeumcervenyklastor.sk/>).

Architektonicky najvyspelejšou stavbou komplexu je gotický Kostol sv. Antona z konca 14. storočia s jednou loďou neobvyklej dĺžky, ktorý prešiel veľkou barokovou prestavbou. Hlavný oltár je barokový, postavili ho v roku 1745.

Kláštorné budovy priliehajú ku kostolu zo severnej strany. V barokovej stavbe možno rozpoznať niektoré staršie gotické prvky. Zvyšky neskorogotických malieb na stenách kartuziánskej kláštornej jedálne pochádzajú z roku 1520. Červený kláštor je spojený s mníchom Cypriánom, ktorý bol známy pestovaním rôznych liečivých bylín. Rozsiahly herbár, ktorý zostavil, patrí k lekárskej expozícii.

Pred vchodom do kláštora je park, ktorý bol v roku 1972 vyhlásený za chránený areál Pieninskej lipy. Chráni 19 starých vzácných líp (www.slovakia.travel).

1.2. Spišská Stará Ves

Spišská Stará Ves vznikla na mieste alebo v blízkosti staršej osady, uvádzanej v listinách z 13. storočia pod názvom Antiqua Villa, čiže Stará Ves. Prvá písomná zmienka o Spišskej Starej Vsi je doložená v zakladacej listine z 24. júla 1308, ktorou magister Kakaš poveril Fridricha, syna Markolfa z Huncoviec, založením novej dediny na brehu potoka Prinitz. Šoltýsovi aj budúcim obyvateľom dal Kakaš rozsiahle privilégia, z ktorých najdôležitejšie bolo právo uskutočňovať týždenné trhy a oslobodenie od platenia mýta. Neskôr, keď sa magister Kakaš dostal do finančnej tiesne, dal Starú Ves do zálohu Viliamovi Drugethovi za značnú sumu peňazí. Tejto rodine patrila Stará Ves do roku 1337, keď ju kráľ Karol Róbert daroval lechnickému kláštoru "ako večitú almužnu". Tento dar potvrdil 22. decembra 1342 aj uhorský kráľ Ľudovít Veľký a Stará Ves sa stala natrvalo súčasťou lechnického kláštora.

Koncom 14. storočia bola Spišská Stará Ves strediskom obchodu a remesiel. Mestské výsady dostala od kráľa Žigmunda Luxemburského v roku 1399 a získala tým práva, aké užívali aj iné spišské mestá - právo na dovážanie, skladovanie, vyvážanie, predaj a čapovanie vína, piva a iných nápojov. Darilo sa tu plátenníkom a obchodníkom, pretože využívali polohu na starobylej obchodnej ceste. Mesto navštívili aj vzácne kráľovské návštevy - 11. novembra 1411 sa tu stretli kráľ Žigmund Luxemburský a poľský kráľ Vladislav a 21. februára 1474 tu bol uzavretý mier medzi Matejom Korvínom a Kazimírom Jagellovským. Mesto bolo dvakrát vypálené husitmi - v rokoch 1431 a 1433 (www.spisskastaraves.sk).

Keď kartuziánskych mníchov nahradili svetskí páni a zrušili mestu výsady, začalo upadať. Až v roku 1655 cisár Ferdinand III. na žiadosť zemepána Ladislava Rákociho znovu povolil mestu usporadúvať týždenné trhy a výročný jarmok. 18. storočie bolo pre Spišskú Starú Ves obdobím hrôzy. V roku 1710 vypukol mor, o dva roky neskôr mesto takmer úplne vyhorelo. Ďalšie 4 požiare boli v rokoch 1746 - 1760. Pri poslednom z nich zhoreli všetky domy, zrútila sa veža kostola a roztavilo sa päť zvonov. V roku 1787 mestečko malo 881 obyvateľov a 127 domov, v roku 1828 1156 obyvateľov a 161 domov. V prvej polovici 19. storočia sa obyvateľstvo živilo predovšetkým poľnohospodárstvom, ale aj plátenníctvom. Od roku 1704 bolo mestečko majetkom kamaldulov z Červeného Kláštora, od roku 1820 majetkom gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove. Po roku 1848 biskupstvo predávalo bývalé panské majetky, ktoré kúpili najmä obyvatelia Šromoviec (Poľsko).

Po revolúcii v rokoch 1848 - 1849 bol vytvorený Magurský okres, ktorého sídlom sa stala Spišská Stará Ves. Spravoval 33 zamagurských obcí. Po mierovej konferencii 28. júla 1920 pripadlo 13 zamagurských obcí Poľsku a okres sa stal najmenším na Slovensku. Takýto stav

trval do roku 1960, keď okres zanikol. V roku 1992 bola k mestu pričlenená Lysá nad Dunajcom (www.enviroportal.sk).

Najvýznamnejšou sakrálnou pamiatkou je Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie, ktorý pochádza z 2. polovice 14. storočia, barokovo prestavaný v roku 1772. Hlavný oltár je neskorobarokový a pochádza z roku 1765. Z 18. storočia pochádza kaplnka Najsvätejšej Trojice, kaplnka sv. Fabiána a Šebastiána a kaplnka Premenenia Pána. V polovici 18. storočia bol postavený kaštieľ Na tridsiatku. Bola to pôvodne barokovo - klasicistická stavba, no v roku 1860 bola neoklasicisticky upravená.

Spišská Stará Ves je vhodným východiskom na spoznávanie krás a histórie Zamaguria. Blízky Červený Kláštor s múzeom, tradičnými podujatiami a splavy Dunajca na pltiach zostávajú veľkými lákadlami pre turistov. V okolí sú známe lyžiarske strediská Spišské Hanušovce a Jezersko s dobrou lyžovačkou (www.spisskastaraves.sk/sucasnost).

1.3. Stará Ľubovňa

Stará Ľubovňa (16 500 obyvateľov) patrí medzi mestá so zaujímavou históriou a očarujúcou prírodou. Svojrážna prírodná oblasť poskytuje možnosti pre rekreáciu, turistiku a liečebné pobyty. Pobyt v tomto meste a okolí môžu návštevníkom spríjemniť Hradné dni, konané na Hrade Ľubovňa, či Hubertove slávnosti v skanzene spojené s bohatým programom, prezentáciou a ukážkami vo vábení jeleňa a srnca, Ľubovniansky jarmok a Svättojánske ohne (www.pieniny.sk).

Historické námestie je obklopené architektonicky vzácnymi meštianskymi domami. Renesančný arkádový Provinčný dom, bol v minulosti sídlom správcu zálohovaných spišských miest. Živá expozícia v Dome Ľubovnianskeho mešťana demonštruje život strednej vrstvy v 19. storočí. Návštevníkov môže zaujať štýlové bývanie, dielňa na výrobu papiera, dielňa na výrobu modrotlače a mincovňa, v ktorej si môže návštevník vlastnoručne vyraziť Ľubovniansky zlatý.

Uprostred námestia stojí rímsko-katolícky kostol sv. Mikuláša pochádzajúci z roku 1280, so zachovaným barokovým interiérom. Medzi barokové vzácnosti kostola patrí hlavný oltár sv. Mikuláša – biskupa, monštrancia, oltár Panny Márie Karmelskej a oltár Panny Márie Sedembolestnej. Gotické artefakty demonštruje Madona z Ľubovne, kamenná krstiteľnica a pastofórium.

Nad mestkou časťou Podsadek je na vápencovom pohorí v nadmorskej výške 711 metrov kamenný Hrad Ľubovňa. Patril do série pevností strážiacich hranicu uhorského kráľovstva. Jeho expozície sú venované histórii hradu, cechom, remeslám a posledným súkromným majiteľom hradu Zamoyským. Samostatnú expozíciu pod Hradom Ľubovňa tvorí Múzeum ľudovej architektúry – skanzen. Sprístupňuje pamiatky ľudovej architektúry a spôsobu života Spiša a Šariša.

Lákadlom mesta je Historický vojenský stanový tábor v podhradí, ktorý je obrazom vojenského života v 16. storočí a počas roka realizuje množstvo zaujímavých kultúrnych podujatí. Pozoruhodnou lokalitou sú Ľubovnianske kúpele, cez ktoré vedie náučný chodník popri piatich minerálnych prameňoch, s krásnou vyhlídkou na vzdialenú scenériu Vysokých Tatier. Toto miesto je aj strediskom tradičných zimných športov (www.slovakia.travel).

2. Súčasná prezentácia regiónu

Informácie o Pieninskom národnom parku poskytujú predovšetkým webové stránky www.pienap.sk, www.pieniny.sk, www.visitspis.sk a www.tatryspispieniny.sk.

Webová stránka www.pienap.sk je stránkou Správy Pieninského národného parku, čomu zodpovedá i obsah tejto stránky. Stránka poskytuje dostatok informácií vytvárajúcich obraz o parku. Nájdeme na nej základné údaje o Správe PIENAP-u (kontakty, organizačná štruktúra, výročné správy ap.), informácie z histórie parku, údaje o prírodných podmienkach, informácie o možnom využití daného územia (autoturistika, cykloturistika, vodná a pešia turistika, prehliadka historických pamiatok s opisom daných atraktivít), základné legislatívne dokumenty, opis súčasných i minulých projektov, prehľad aktualít a konferencií, galériu obrázkov ap. Informácie sú zoradené prehľadne, vytknúť možno zastaraný dizajn stránky a logo PIENAP-u zobrazujúce vrch Tri koruny a rieku Dunajec. Technicko-administratívnu pracovníčkou je Anna Kovalská e-mail: anna.kovalska@sopsr.sk, t.č.: 052 418 10 71 - 3 adresa: Správa Pieninského národného parku, SNP 57, 061 01 Spišská Stará Ves.

Stránka www.pieniny.sk pôsobí na prvý pohľad neprehľadne. Oceniteľné sú však jazykové mutácie (český, poľský, maďarský, nemecký, anglický, francúzsky a holandský jazyk). Poskytuje informácie o atraktivitách a možnostiach využitia voľného času v danej oblasti, ubytovacích, stravovacích a iných službách cestovného ruchu. Za spravovanie webovej stránky je zodpovedná firma DELA, e-mail: dela@dela.sk, t.č.: 0910997074, adresa: Staničná 12, 053 11 Smižany.

Internetové stránky www.visitspis.sk a www.tatryspispieniny.sk sú stránkami oblastných organizácii cestovného ruchu. Stránky sú pomerne prehľadné s moderným dizajnom. Logá organizácii sú rovnako moderné, jednoduché a tak ľahko zapamätateľné.

Stránka www.visitspis.sk poskytuje informácie atraktivitách cestovného ruchu danej oblasti, službách cestovného ruchu s internetovým prepojením na jednotlivé zariadenia poskytujúce tieto služby. Zaujímavou sekciou sú produkty (jednodňové, víkendové, týždňové, na zimné obdobie), ktoré ponúkajú komplex služieb s možnosťou rezervovania. Dôležité sú jazykové mutácie a prepojenie na sociálne siete. Správu webstránky realizuje spoločnosť BAJAN, technické oddelenie (e-mail: slavo@bajan.sk, t.č.: 0948 83 82 81, adresa prevádzky: Námestie Svätého Mikuláša 26, 06401 Stará Ľubovňa.

Webová stránka www.tatryspispieniny.sk je jednoduchšia, chýbajú jazykové preklady a prepojenia na sociálne siete. Informácie o atraktivitách cestovného ruchu sú zoradené a detailne popísané v sekciách vidiek a agroturistika, zima a zimné športy, letná turistika, kultúra – múzeá – poznávanie. V sekcii ubytovanie je uvedený prehľad a popis jednotlivých ubytovacích zariadení aj s prepojením na konkrétne zariadenia. Správcom webstránky je Marek Kollár, e-mail: info@kezmarok.sk, t.č.: +421524492135.

Okrem uvedených web stránok nájdeme informácie o oblasti Pienin napríklad aj na národnom portáli pre cestovný ruch www.slovakia.travel.sk, na stránke www.tatry-pieniny.com, www.pieninyportal.com a webových stránok tamojších menších podnikateľov, ktorí okrem ubytovacích a stravovacích služieb ponúkajú možnosť zažiť neopakovateľné zážitky na pltiach.

Možností vyhľadávania ako i samotných informácii o danej oblasti je dostatočný počet. Jednotlivé stránky sú prevažne užívateľsky jednoduché. V niektorých prípadoch však zaostáva dizajn stránok alebo chýbajú jazykové mutácie. Neprospešné pre danú oblasť sa môže zdať množstvo log miestnych podnikateľov reprezentujúcich typickú činnosť Pienin – pltníctvo. Na druhej strane je pochopiteľné, že každý súkromný podnikateľ si sleduje svoje ciele a záujmy a tým pádom sa chce odlíšiť od konkurencie. V záujme podpory rozvoja cestovného ruchu v danej oblasti by však, naopak, mohla byť snaha podnikateľov o vytvorenie jednotného loga. Jednotné logo by výraznejšie rezonovalo v pamäti návštevníka, čo by mohlo prispieť k zvýšenej návštevnosti oblasti a to by v konečnom dôsledku bolo prospešné aj pre samotných podnikateľov.

2.1. Mních Cyprián

Pre vytvorenie produktu cestovného ruchu v tej ktorej oblasti je vhodné zvoliť si určitú tému, v duchu ktorej sa bude daný produkt niesť. V prípade oblasti Pienin by to mohol byť práve život mnícha Cypriána, ktorý je významne spätý s touto oblasťou.

Cyprián bol kamaldulský mních pochádzajúci zo Sliezska, pôsobiaci práve v Červenom Kláštore v 18. storočí. Vynikal najmä v oblasti medicíny, farmácie, alchýmie a botaniky. Bol vyhľadávaný ľuďmi zo širokého okolia vďaka svojim liečiteľským schopnostiam. Na liečenie chorých využíval rôzne bylinky z oblasti Pienin a Belianskych Tatier. Práve spomínané bylinky by sa mohli stať významným prvkom tematického produktu oblasti Pienin. Oporou tohto tematického prvku by bola zachovaná fotokópia mníchovho herbára. Kniha je viazaná v tmavej koži s rozmermi 39 x23x10 cm. Prvá časť Herbára má 97 strán s rastlinami. Celkovo herbár obsahuje 283 exemplárov. Pri každej z nich je uvedený názov po latinsky, nemecky, grécky, poľsky a slovensky. V druhej časti Cyprián zaznamenal svoje poznatky o chorobách a svoje postupy pri ich prekonávaní (www.muzeumcervenyclastor.sk).

Významnou atraktivitou by bola i herbáreň mnícha Cypriána nachádzajúca sa v areáli Červeného Kláštora v jednom zo zrekonštruovaných mníšskych domčekov. Okrem spomínaného herbára sa v nej nachádza aj expozícia interiéru stredovekej lekárne, exponátmi sú starodávne lekárenské vitríny, váhy či prvá slovenská liekopisná literatúra – Bratislavská Torkošova lekárenská taxa z roku 1745. Zaujímavosť produktu by mohla podtrhnúť legenda o tajomnom cudzincovi, mníchovi Cypriánovi. Podľa tejto legendy sa Cyprián pri zbieraní bylín zahľadel na orla, ktorému závidel možnosť lietať. To mu vnuklo myšlienku zostrojiť lietajúci stroj, vďaka ktorému by mohol spoznať záhady, ktoré bežný človek nespozná. Po zostrojení stroja vzletel z vrchu Tri Koruny tak vysoko, že anjel zazrel jeho zrkadlový obraz až na dne plesa Morskie oko v poľských Tatrách a zrazil ho bleskom na zem. Na tomto mieste vyrástla skala-veža a tá sa dodnes nazýva Mních. Hovorí sa, že táto časť tejto legendy by mohla byť pravdivá (www.pieniny.com).

2.2. Destinačný manažment

Za organizácie zodpovedné za rozvoj regiónu a cestovného ruchu v ňom v rámci oblasti Pienin možno považovať najmä Správu Pieninského národného parku, Združenie pre rozvoj regiónu Pienin a Zamaguria a oblastné organizácie cestovného ruchu Severný Spiš – Pieniny a Tatry – Spiš – Pieniny.

Správa Pieninského národného parku, sídliaca na Ulici SNP 57 v Spišskej Starej Vsi, je organizačnou jednotkou Štátnej ochrany prírody SR, v rámci nej patrí do regionálneho centra ochrany prírody v Tatranskej Štrbe. Riaditeľom správy je Ing. Vladimír Kláč, PhD. Poslaním Správy Pieninského národného parku je zachovávať, obnovovať, všestranne chrániť a zveľaďovať prírodu PIENAP-u s jeho prírodným bohatstvom a krajinnými krásami vzhľadom na ich kultúrno-vedecký, vodohospodársky, zdravotný a turisticko-rekreačný význam. Medzi hlavné úlohy patrí odborná starostlivosť o chránené územia, prieskum a monitoring stavu prírody a krajiny, environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia územia, budovanie a udržiavanie informačného systému ochrany prírody a krajiny, vedenie národnej databázy chránených druhov, Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny, medzinárodná spolupráca ap.

Združenie pre rozvoj Pienin a Zamaguria (adresa: Červený Kláštor 25) tvorí 19 samospráv, 11 fyzických osôb a 5 právnických osôb. Riaditeľom združenia je Ing. Štefan Danko. Poslaním združenia je spracovanie a následná realizácia stratégie miestneho rozvoja. Združenie si kladie za úlohu podporovať všetky formy podnikania, hájiť záujmy svojich členov a podieľať sa na tvorbe informačného centra pre členov a tak sprostredkovať komplexné poradensko-konzultačné, informačné a vzdelávacie služby pre členov, spolupracovať so štátnou správou, samosprávou a ďalšími organizáciami pri zvyšovaní právneho, ekonomického a spoločenského zázemia pre výkon podnikania, pri podnecovaní aktivít zameraných na rozvoj územia a pri výchove, tvorbe a ochrane životného prostredia. V zmysle uvedeného, združenie vypracováva a realizuje viaceré projekty ako napríklad Program obnovy dediny, týkajúci sa i revitalizácie verejného priestranstva alebo program Náš vidiek na zlepšenie podmienok pre rekreačné a športové využitie Pienin a Zamaguria ap.

Poslaním oblastných organizácií Severný Spiš – Pieniny a Tatry – Spiš – Pieniny je formovanie a rozvoj destinačného manažmentu v daných oblastiach. Organizáciu Severný Spiš – Pieniny (adresa: Obchodná 1, 064 01 Stará Ľubovňa) tvorí 8 samospráv a 10 právnických osôb. Výkonným riaditeľom je Ing. Aleš Solár. Organizáciu Tatry – Spiš – Pieniny (adresa: Hlavné námestie 1, 060 01 Kežmarok) tvorí 15 samospráv a 11 právnických osôb. Výkonnou riaditeľkou je Ing. Gabriela Bodnárová. Medzi hlavné úlohy predovšetkým patrí zastupovanie členov a presadzovanie ich záujmov, zostavovanie a realizácia dlhodobej i krátkodobej stratégie vzhľadom na trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu, spracovanie, predkladanie a realizácia projektov rozvoja cestovného ruchu, mapovanie produktov, aktivít a hodnôt cieľového miesta, tvorba, manažment a prezentácia produktov CR danej oblasti,

podpora kultúrneho, spoločenského a športového života – organizovanie podujatí, snaha o zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva ap. Z konkrétnych aktivít, ktoré organizácie vykonávajú možno spomenúť akcie ako Deň medu, Zimný splav Dunajca, Pieninský pochod dobrej nálady, Svätovánska noc v stredovekom vojenskom tábore ap.

Problémom novovznikajúcich oblastných organizácií pre cestovný ruch je okrem iného i to, že vzniká viacero oblastných organizácií pre jedno územie. Tým sa môže znižovať efektivita činnosti všetkých zainteresovaných v danej oblasti. Práve takáto situácia vzniká aj v prípade oblasti Pienin, pre ktorú okrem OOCR Severný Spiš - Pieniny vznikla aj OOCR Tatry – Spiš – Pieniny, hoci zastúpenie z oblasti Pienin je v tejto oblastnej organizácii minimálne.

3. Štatistické ukazovatele

Do regiónu cestovného ruchu Pieniny sme zahrnuli aj okres Stará Ľubovňa. Štatistické sledovanie je zložité, pretože regionalizácia cestovného ruchu nekorešponduje s územnosprávnou regionalizáciou a je zložité získavať informácie za jednotlivé obce. Údaje sme získavali z portálu Štatistického úradu Slovenskej republiky www.statistics.sk. Spracovávali sme údaje za posledných 5 rokov.

Rok	PN	PP	PPP	PPPk	TzU	PCzU	PUZ	PI	PL
2007	38 266	200 490	5,2	3,4	66 002	329	46	910	2 297
2008	43 850	214 486	4,9	3,3	80 675	376	50	952	2 618
2009	30 157	152 434	5,1	3,4	1 815 750	11,91	50	952	2 618
2010	30 000	149 777	5	3,3	1 730 031	11,55	45	896	2 443
2011	33 009	159 209	4,8	3,3	1 893 977	11,9	42	898	2 559

Prameň: www.statistics.sk a vlastné prepočty

PN	Počet Návštevníkov v tis
PP	Počet prenocovaní
PPP	Priemerný počet prenocovaní
PPPk	Priemerný počet prenocovaní (Prešovský kraj)
TzU	Tržby za ubytovanie v tis . SK/ Eur
PCzU	Priemerná cena za ubytovanie v Sk/EUR
PUZ	Počet ubytovacích zariadení
PI	Počet izieb
PL	Počet lôžok

Ako prvý ukazovateľ sme zisťovali výkony ubytovacích zariadení v okrese Stará Ľubovňa. Môžeme pozorovať pokles počtu návštevníkov hlavne v rokoch 2008 a 2009. Taktiež pozorujeme aj pokles počtu zahraničných návštevníkov. V roku 2009 počet návštevníkov v okrese znamenal 7,59 % podiel na počte návštevníkov v Prešovskom kraji, v roku 2010 8,33 % podiel a v roku 2011 8,91 % podiel.

Druhým ukazovateľom je počet prenocovaní návštevníkov. Údaje o počte prenocovaní môžeme sledovať v Tabuľke 2. Takisto sledujeme pokles počtu návštevníkov v priebehu rokov 2007 – 2011 o 20,59 %. Pri zahraničných návštevníkoch môžeme pozorovať až 68 % pokles. Počet prenocovaní v okrese Stará Ľubovňa predstavuje 5,78 % podiel na počte prenocovaní návštevníkov v Prešovskom kraji v roku 2009, v roku 2010 6,73 % podiel a v roku 2011 7,64 % podiel.

Na základe týchto ukazovateľov môžeme zistiť priemerný počet prenocovaní v okrese. Tabuľka 3 znázorňuje priemerný počet prenocovaní návštevníkov v okrese aj s porovnaním s priemerným počtom prenocovaní návštevníkov v prešovskom kraji. Môžeme pozorovať, že v okrese prevláda pobytový cestovný ruch, pretože priemerný počet prenocovaní je vyšší ako priemerný počet prenocovaní v prešovskom kraji v každom zo sledovaných rokov.

Tržby ubytovacích zariadení v okrese môžeme pozorovať v Tabuľke 4. Roky 2007 a 2008 sú udávané v tisícoch SK od roku 2009 sú údaje v Eur. Podľa priemernej ceny za ubytovanie môžeme zhodnotiť, že v okrese prevažujú ubytovacie zariadenia nižšej triedy a parahotelové zariadenia (penzióny).

Tabuľka 5 obsahuje údaje o počte ubytovacích zariadeniach a ich kapacitách. Najviac ubytovacích zariadení sa v okrese nachádzalo v rokoch 2008 a 2009, ich počet bol 50. Do roku 2011 môžeme pozorovať úbytok o 8 ubytovacích zariadení. V roku 2009 počet ubytovacích zariadení predstavoval 8,26 % podiel na počte ubytovacích zariadení a 8,72 % podiel na počte lôžok v prešovskom kraji, v roku 2010 počet ubytovacích zariadení predstavoval 7,69 % podiel a počet lôžok 8,43 % podiel v prešovskom kraji a v roku 2011 počet ubytovacích zariadení predstavoval 7,62 % podiel a počet lôžok 8,97 % podiel na počte lôžok v prešovskom kraji.

V okrese Stará Ľubovňa sa podľa Štatistického úradu Slovenskej Republiky v roku 2011 nachádzalo 135 pohostinských zariadení. Počty pohostinských zariadení podľa jednotlivých obcí sú zaznamenané v Tabuľke 6.

Tabuľka 6: Počet pohostinských zariadení podľa obcí v okrese Stará Ľubovňa

Kyjov	1	Plavnica	2
Lacková	1	Podolíneč	2
Legnava	1	Pusté Pole	2
Lesnica	1	Ruská Voľa nad Popradom	2
Litmanová	1	Stará Ľubovňa	2
Lomnička	1	Starina	3
Ľubotín	1	Stráňany	3
Malý Lipník	1	Sulín	3
Matysová	1	Šambron	3
Mníšek nad Popradom	1	Šarišské Jastrabie	3
Nižné Ružbachy	1	Údol	4
Nová Ľubovňa	1	Veľká Lesná	5
Obručné	1	Veľký Lipník	7
Orlov	2	Vislanka	10
Plaveč	2	Vyšné Ružbachy	67
Spolu	135		

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej Republiky

4. SWOT analýza

Pri vypracovávaní SWOT analýzy sme stanovili pre vnútorné zdroje ako hlavné kritériá hodnotenia dopravnú dostupnosť, prírodné zdroje, kultúrno-historický potenciál, organizované podujatia, inštitucionálny rámec, marketing a produkty cestovného ruchu. Región sme skúmali zo sekundárnych zdrojov, prevažne internetových stránok.

4.1. Dopravná dostupnosť

Ako väčšina regiónov východného Slovenska takisto aj Pieniny majú značný problém v zaostalej dopravnej infraštruktúre, ktorá sa však v súčasnosti začína budovať a modernizovať.

Najvýznamnejšiu úlohu v hromadnej preprave osôb v súčasnosti majú letecké dopravné spoločnosti a práve z tohto dôvodu je nevyhnutné pre prilákanie zahraničných turistov dopravná dostupnosť letísk a ich napojenie na sieť dopravných komunikácií v regióne.

Pieniny sú približne 60 km vzdialené od letiska v Poprade a približne 110 km od letiska v Krakowe. Tento fakt činí z Pienin letecky dostupný región. Avšak napojenie cestných komunikácií na tieto letiská je podpriemerné. Je to zapríčinené prevažne fyzickým opotrebením ciest a nízkymi investíciami do renovácií.

Pokiaľ sa pozrieme na dopravu vo vnútri regiónu, je potrebné spomenúť, že u návštevníkov prevažuje individuálna doprava. Región nedisponuje najvyspelejšou dopravnou sieťou na Slovensku, takže pre región je typická nízka frekvencia autobusových a vlakových spojov.

4.2. Prírodné zdroje

Pieniny a takisto aj PIENAP disponujú najmä prírodným dedičstvom ako napríklad Haligovské skaly, Tri Koruny, Dunajec ap. V regióne sa nachádza 19 osobitne chránených častí prírody. Vďaka prírodným danostiam regiónu sa stal PIENAP súčasťou prvého medzinárodného prírodného parku v Európe.

K významným prírodným atraktivitám regiónu patria Haligovské skaly, v ktorých sa nachádza veľké množstvo jaskýň, vrch Tri Koruny, o ktorom sa šíria mnohé legendy a rieka Dunajec, ktorá významná v lete vďaka plavbách plťou, čo by sme mohli zaradiť medzi najvýznamnejšie atraktivity regiónu.

Prírodné danosti regiónu ho však umožňujú využívať len v letnej sezóne. V zimnej sezóne do región takmer nikto nezavíta a zimná sezóna sa presúva do Vysokých a Nízkych Tatier.

K výkyvom v sezónnosti dopytu by mohli prispieť termálne pramene, ktoré sa využívajú v kúpeľnom cestovnom ruchu. Vďaka kúpeľnému cestovnému ruchu sa región vyznačuje aj pobytovým cestovným ruchom.

4.3. Kultúrno-historický potenciál

Región Pieniny disponuje takisto bohatou históriou, ktorá sa spája s mníchmi, ktorí pôsobili v červenom kláštore v meste Červený Kláštor. Najvýznamnejším mníchom bol mních Cyprián, o ktorom sa šíria mnohé legendy a stal sa takisto motívom slovenského filmu Lietajúci Cyprián. V Starej Ľubovni sa nachádza hrad, skanzen, historické námestie a barokový kostol.

Do regiónu takisto chodia návštevníci zúčastňovať sa púťi na vrch Zvir, ktorý je miestnym pútnickým miestom.

Aj keď región disponuje zaujímavou históriou, absentujú v ňom tematické chodníky, ktoré by návštevníkom o histórii povedali niečo viac. V spolupráci s mládežou, ktorá by mohla participovať pri vytváraní tematických chodníkov by sa tematické chodníky mohli vybudovať bez väčších finančných investícií.

4.4. Podujatia

Každoročne sa v regióne koná približne 30 rôznych podujatí v spolupráci s okolitými regiónmi (Vysoké Tatry a Spiš). Problémom však nastáva rozloženie podujatí v čase. Všetky podujatia sú koncentrované do letnej sezóny, kedy región vďaka rieke Dunajec a prírodným danostiam má dostatok návštevníkov. Podujatia tak nepôsobia ako primárna atraktivita ale ako doplnok produktu pre návštevníkov.

4.5. Inštitucionálny rámec

Existuje množstvo organizácií pôsobiach v regióne Pieniny, ako napríklad Správa Pieninského národného parku, Združenie pre rozvoj Pienin a Zamaguria, Oblastná organizácia cestovného ruchu Severný Spiš – Pieniny, Oblastná organizácia cestovného ruchu Tatry – Spiš – Pieniny a iné. Tieto inštitúcie majú však vo veľkej miere rovnaké poslanie a rovnaké ciele a vzniká tým pádom duplicita.

Fakt, že v jednom z najmenších regiónov Slovenska existuje množstvo inštitúcií vedie k horšej koordinácii záujmov a zlepšeniu spolupráce podnikateľov v regióne. Vynakladanie financií organizácií na približne rovnaké, ba niekedy dokonca aj duplicitné úlohy sa môže javiť ako plytvanie zdrojmi, ktoré mohli byť využité efektívnejšie, keby organizácie boli lepšie koordinované

4.6. Marketing cestovného ruchu

Marketing územia sa v poslednej dobe zlepšil aj vďaka novovzniknutým oblastným organizáciám. V regióne je zavedená regionálna karta, ktorú môžu návštevníci využívať.

Marketing územia by mal efektívne vplývať na návštevníkov prostredníctvom jednotných prvkov, avšak vzhľadom na množstvo podnikateľov, organizácií a nedostatočnú spoluprácu sa deje opak. Pltníci, ktorí v letnej sezóne tvoria jednu z najvýznamnejších atrakcií regiónu majú najväčšie problémy v spolupráci. Práve zlepšením spolupráce a rozložením dopytu by sa mohol konečný efekt z cestovného ruchu zvýšiť v prospech návštevníka, ale takisto aj podnikateľov.

Prezentácia regiónu prostredníctvom internetových stránok je mizerná. Existuje množstvo stránok, z ktorých ani jedna neberie región Pieniny ako celok a samotné stránky sú zastarané ako technicky, tak aj informáciami. Jazykové mutácie týchto stránok sú nepresné, dizajn miesto toho, aby návštevníka stránky zaujal skôr odrádza a dopátrať sa k potrebným informáciám je problém. Práve prezentáciu regiónu prostredníctvom internetových stránok vidíme ako najväčší problém regiónu v súvislosti s prilákaním návštevníka do regiónu.

4.7. Produkty cestovného ruchu

Pieniny ponúkajú množstvo jednotlivých služieb, avšak absentuje komplexný produkt a ponuka balíka služieb. Medzi hlavné produkty regiónu patrí pltníctvo, pešia turistika, cykloturistika, kúpeľný cestovný ruch, zimné športy, náboženský cestovný ruch, poľovníctvo a rybolov a novozaložený park zameraný na tradičné remeslá a liehovarníctvo Nestville park.

Najväčším problémom produktov regiónu je prevažné zameranie na letnú sezónu, čo zapríčiňuje jednak preplnenie regiónu v letnej sezóne, čo môže nepriaznivo vplývať na konečný efekt návštevníka. Snaha o rozloženie dopytu v čase by v tomto prípade určite pomohla, avšak nejde o jednoduchý proces, ktorý si vyžaduje omnoho vyššiu úroveň spolupráce, ako v regióne existuje.

4.8. Príležitosti

Jednou z najväčších príležitostí regiónu vidíme spoluprácu regiónu s Poľskom. Rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu by mohol byť pre región takisto jedným z ťažiskových oblastí, nakoľko práve vďaka prírodným danostiam Pieniny je veľký potenciál práve v tejto oblasti, čo môžu oceniť návštevníci z väčších miest, kde je život o niečo rýchlejší a stresovejší ako v pokojných Pieninách.

V spojení s touto tematikou by bolo možné vytvoriť víkendové balíky zamerané prevažne na mimosezónu, čo by pomohlo rozloženiu dopytu a takisto prezentácii regiónu. V súčasnosti je v procese realizácie projekt „Otvorené Pieniny“, ktorý má zabezpečiť sprístupnenie regiónu pre hendikepovaných návštevníkov.

4.9. Ohrozenia

Pokiaľ v regióne nebude dobudovaná dopravná infraštruktúra a súčasná zmodernizovaná, bohužiaľ tento región nebude mať veľké šance prežiť v konkurenčnom boji s Tatrami a Spišom. Dopravná dostupnosť je jeden z kľúčových faktorov, ktoré môžu ako priaznivo, tak aj nepriaznivo vplývať na rozvoj regiónu cestovného ruchu.

Súčasná hospodárska kríza zapríčinila, že chudobnejšia časť obyvateľstva prestáva cestovať, nakoľko si to nemôžu vo svojom životnom štandarde dovoliť. Práve táto časť obyvateľstva by mohla byť pre Pieniny kľúčovým segmentom, nakoľko Pieniny so svojou polohou, dostupnosťou a atraktivitami nikdy nebudú môcť konkurovať Tatrám, ktoré sú omnoho „drahšie“ pre návštevníka. Do Tatier v súčasnosti cestuje len bohatšia časť obyvateľstva a zahraniční návštevníci, pre ktorých sú Vysoké Tatry omnoho atraktívnejšie ako Pieniny. Pieniny sú teda odkázané na návštevníkov zo Slovenska a priľahlých regiónov.

Súčasným trendom, kedy globalizácia spôsobuje, že čas potrebný na cestovanie na skracuje a tým pádom svet sa „zmenšuje“, sú práve víkendové pobyty. Ľudia, ktorí si môžu dovoliť cestovať, cestujú viackrát do roka na kratšiu dobu namiesto jedného dlhého pobytu. Práve tento trend môže byť v rozpore s kúpeľným cestovným ruchom, ktorý hrá v regióne takisto významnú úlohu. Je preto potrebné vytvoriť aj „kúpeľné víkendové pobyty“.

5. Zhrnutie základných problémov rozvoja cestovného ruchu v regióne

Ako najväčšie dva problémy regiónu patrí prezentácia regiónu voči svojmu okoliu a takisto aj spolupráca v regióne a tvorba komplexného zážitku pre účastníka. Tieto dva problémy sú kľúčové a pokiaľ sa nebudú riešiť, znemožňuje to rozvoj regiónu.

V súčasnosti, kedy je internet hlavným zdrojom získavania informácií pre domácnosti a teda aj návštevníkov (ak neberieme do úvahy odporúčania ich okolia), by sa mal región zamerať práve na propagáciu regiónu touto cestou. Jedná sa o proces, ktorý nie je finančne tak náročný, ako napríklad prezentácia prostredníctvom masmédií. Internetové stránky týkajúce sa Pienin sú zastarané ako po technickej stránke, tak aj po stránke informácií. Existuje množstvo stránok, z ktorých (okrem oblastných organizácii Tatry – Spiš – Pieniny) ani jedna neposkytuje komplexné informácie v prijateľnom formáte a vzhľade, ktorý by návštevníka upútal a prilákal. Najčastejšie sa deje pravý opak. Pokiaľ sa človek snaží nájsť informácie o Pieninách, je bohužiaľ často konfrontovaný so stránkami, ktoré miesto toho, aby návštevníka informovali ho frustrujú a návštevník stránky opúšťa bez informácií, ktoré chcel nájsť, prípadne stráca chuť hľadať ďalšie informácie.

Pokiaľ návštevník len ťažko nájde informácie o regióne, ktorý by chcel navštíviť, je veľká pravdepodobnosť, že daný región nikdy nenavštívi. Preto navrhujeme zlepšiť informovanosť prostredníctvom internetových stránok, prípadne portálov.

Pokiaľ sa začneme baviť o problémoch, ktoré môžu návštevníka ovplyvniť počas jeho pobytu v cieľovom mieste, určite je potrebné sa zmieniť o nedostačujúcej kooperácii jednotlivých podnikateľov a inštitúcií v rámci regiónu. Nejedná sa len o vertikálnu spoluprácu, teda spoluprácu podnikov s rozličným zameraním ako napríklad ubytovacie zariadenia a múzeá, pltníci, organizátori podujatí ap., ale takisto aj horizontálnu formu spolupráce najmä medzi pltníkmi, ktorí patria medzi najvýznamnejšie atrakcie tohto regiónu.

Zoznam použitej literatúry

1. Internetová stránka Slovenskej agentúry pre cestovný ruch www.slovakia.travel: Červený kláštor [online]. [Cit. 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.slovakia.travel/entitaview.aspx?idp=3966&l=1&textmode=True>>
2. Internetová stránka Slovenskej agentúry pre cestovný ruch www.slovakia.travel: Pieninský národný park [online]. [Cit. 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.slovakia.travel/entitaview.aspx?l=1&cat=0507&llt=6&idp=3984&textmode=True>>
3. Internetová stránka Slovenskej agentúry pre cestovný ruch www.slovakia.travel: Stará Ľubovňa [online]. [Cit. 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.slovakia.travel/entitaview.aspx?l=1&idp=3522&textmode=True>>
4. Internetová stránka obce Spišská Stará Ves: História [online], [cit. 2013], dostupné na internete <<http://www.spisskastaraves.sk/historia/>>
5. Internetová stránka obce Spišská Stará Ves: Súčasnosť [online], [cit. 2013], dostupné na internete <<http://www.spisskastaraves.sk/sucasnost/>>
6. Internetová stránka Pieniny [online], [cit. 2013], dostupné na internete <<http://www.pieniny.sk/>>
7. Internetová stránka obce Spišská Stará Ves: Hrad Niedzica [online], [cit. 2013], dostupné na internete <<http://www.spisskastaraves.sk/hrad-niedzica>>
8. Internetová stránka múzea Červený kláštor [cit. 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.muzeumcervenyklastor.sk>>
9. Legendy o mníchoch z Červeného Kláštora [online]. [cit. 2013] Dostupné na internete: <<http://www.pieniny.com/pl/io299/legendy-o-mnichach-z-czerwonego-klasztoru>>
10. Malinovský, Viktor 2009: Územný plán obce Spišská Stará Ves [online] . [Cit, 2013], dostupné na internete: <www.enviroportal.sk/eia/dokument/71016>

Prílohy

Príloha 1: Počet návštevníkov v okrese Stará Ľubovňa

Rok	Počet návštevníkov	Z toho zahraniční
2007	38 266	14 634
2008	43 850	16 978
2009	30 157	6 782
2010	30 000	5 077
2011	33 009	5 463

Prameň: www.statistics.sk

Príloha 1.2: Počet prenocovaní návštevníkov v okrese Stará Ľubovňa

Rok	Počet prenocovaní	Z toho zahraniční
2007	200 490	72 716
2008	214 486	79 417
2009	152 434	29 842
2010	149 777	20 950
2011	159 209	23 268

Prameň: www.statistics.sk

Príloha 3: Priemerný počet prenocovaní návštevníkov v okrese Stará Ľubovňa

Rok	Priemerný počet prenocovaní	Z toho zahraničný
2007	5,2	5
2008	4,9	4,7
2009	5,1	4,4
2010	5	4,1
2011	4,8	4,3

Rok	Priem. počet prenocovaní (Prešovský kraj)	Z toho zahraničný (Prešovský kraj)
2007	3,4	3,5
2008	3,3	3,5
2009	3,4	3,4
2010	3,3	3,2
2011	3,3	3,1

Prameň: www.statistics.sk a vlastné prepočty.

Príloha 4: Tržby za ubytovanie a priemerná cena za ubytovanie v okrese Stará Ľubovňa

Rok	Tržby za ubytovanie v tis . SK/ Eur	Priemerná cena za ubytovanie
2007	66 002	329
2008	80 675	376
2009	1 815 750	11,91
2010	1 730 031	11,55
2011	1 893 977	11,9

Prameň: www.statistics.sk

Príloha 5: Počet ubytovacích zariadení a ich kapacity

Rok	Počet ubytovacích zariadení	Počet izieb	Počet lôžok
2007	46	910	2 297
2008	50	952	2 618
2009	50	952	2 618
2010	45	896	2 443
2011	42	898	2 559

Príloha 6: Splavovanie po rieke Dunajec

Prameň: <http://www.e-slovensko.cz/mista/255/mista/195/vysoke-tatry>

Príloha 7: Vrch Tri Koruny

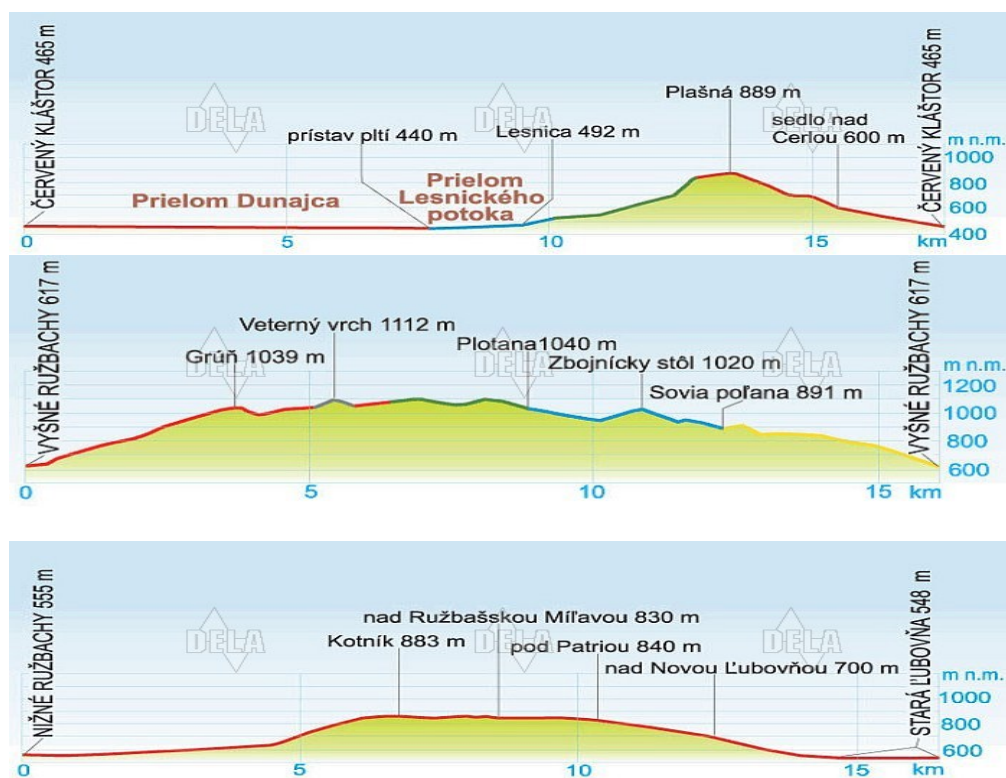
Prameň: <http://www.slovakia.travel/imagegallery.aspx?l=2&smi=108032&io=80377&igo=47>

Príloha 8: Hrad Niedzica

Prameň: <http://www.niedziczamek.viditur.com.pl/>

Príloha 9: Vybrané turistické trasy v regióne Pieniny

Prameň: www.pieniny.sk